

Урок зарубіжної літератури в 6 класі

Тема уроку. Що врятувало безіменного героя від неминучої смерті й чому загинув Білл?

Зображення людського характеру в екстремальній ситуації (за оповіданням Джека Лондона «Любов до життя»)

Епіграф:

Я зробив людину предметом свого поклоніння.

Джек Лондон

Мета: навчити учнів аналізувати невеликий за обсягом художній твір, визначати ключові епізоди, характеризувати образ головного героя, розвивати в школярів спостережливість, навички уважного читання, уміння чітко висловлювати власну думку, виховувати в дітей любов до життя, повагу до людини, мужність, силу духу.

Обладнання: підручник із зарубіжної літератури, тексти оповідань, ілюстрації із зображенням природи Аляски, роздаткові картинки із трактуванням значень незрозумілих слів.

Тип уроку: вивчення нового матеріалу.

Зміст уроку

I. Слово вчителя.

- «Вони ступали, кульгаючи, до річки... Обидва були стомлені й виснажені, з обличчя не сходив вираз тупого терпіння, що його карбують тривалі знегоди. Так розпочинається оповідання Джека Лондона «Любов до життя».

Які «знегоди» пережили герої? Хто вони і куди прямують? «Вони йшли, нахиливши низько плечі, а ще нижче голову, втупившись очима в землю». Про що вони думали? Що згадували? На що сподівалися? Можливо, вони згадували, як тяжко, крупинку за крупинкою довгими місяцями, а може, й роками, видобували золото на берегах стрімких і холодних північних річок Аляски? А може вони уявляли, як повернуться з мішечками, набитим зернистим золотим піском і самородками, на батьківщину, в Каліфорнію, і заживуть у достатку? Можливо... Але шлях додому був тривалий, важкий і небезпечний. Та вони обов'язково його подолають: дійдуть до річки Діз, а потім попливуть по ній на південь, до Великого Ведмежого озера, а потім через озеро до річки Маккензі. І далі, далі на південь - аж до якоїсь факторії Компанії Гудзонової затоки, а вже звідти вирушатимуть на батьківщину. Двоє чоловіків мильо за мильо долали безкраю північну пустелю, ворожу і безжалісну до людей.

II. Актуалізація опорних знань

- Готуючись до сьогоднішнього уроку, ви побували в ролі дослідників природи Аляски. Я пропонувала вам знайти інформацію про клімат, природу

Аляски в додатковій літературі, хтось із вас звертався за допомогою до нашої вчительки географії Віри Михайлівни. То що ж ви дізнались про Аляску, здійснивши своє дослідження? (учні розповідають, демонструють ілюстрації з зображенням природи Аляски).

- А зараз давайте завітаємо до «творчої майстерні Джека Лондона, щоб уважно розглянути, яким він зобразив Північний край? Як описує письменник пейзаж, щоб підкреслити: природа-дуже сильний суперник людини, перемогти її непросто! (учні зачитують цитати з оповідання, що розповідають про суворий клімат пейзаж Аляски).

III. Оголошення теми та мети уроку.

Якою ж потрібно бути людині, щоб вижити в таких суворих умовах? Сьогодні ми з вами про це дізнаємось. Запишіть в свої зошити тему нашого сьогоднішнього уроку. Тема уроку. Що врятувало безіменного героя від неминучої смерті й чому загинув Білл? Зображення людського характеру в екстремальній ситуації (за оповіданням Джека Лондона «Любов до життя»)

За епіграф візьмемо слова самого Джека Лондона.

(«Я зробив людину предметом свого поклоніння»)

Сьогодні на уроці ми будемо аналізувати оповідання «Любов до життя», характеризувати образ головного героя, розвивати вашу спостережливість, навички уважного читання, уміння висловлювати власну думку, будемо виховувати в собі любов до життя, мужність, силу духу.

IV. Мотивація навчальної діяльності.

- Я не одноразово повторювала вам слова, що література-не просто навчальний предмет, це підручник життя. Скажіть, чи потрібно вивчати такі твори як оповідання «Любов до життя»? Чому?

- А які народні прислів'я, приказки, крилаті вислови ви знайшли, щоб аргументувати свою думку?

(учні зачитують)

V. Словникова робота.

- Діти, навіть, в трактуванні теми уроку є слова, які є для вас не зовсім зрозумілим. Наприклад, слово «екстремальна». Так? Також на уроці ми будемо вживати слова «сила волі», «мужність», «смівість», «відвага», «кмітливість». Ваша однокласниця Дейнеко Діана мала індивідуальне завдання: користуючись тлумачним словником, пояснити значення цих слів. Що ж означають ці слова, Діано?

(Діана пояснює, роздає на кожному парту листки з тлумаченням вказаних слів)

VI. Вивчення нового матеріалу

1. Доведіть, що ситуація, в яку потрапив безіменний герой, - екстремальна.

(Зрада товариша, ушкодження ноги, відсутність їжі, патронів, небезпечний і довгий шлях). Я запрошую вас в школу виживання, де я буду в ролі досвідченого тренера, а ви в ролі здібних і кмітливих вихованців цієї школи, аналізуватимемо оповідання «Любов до життя».

2. Створення робочої схеми.

Чи можна сказати, що із самого початку героя супроводжує одне прагнення - вижити? Але щоб вижити, він має боротися й перемагати. З'ясуємо цей момент і створимо робочу схему(в зошитах)

3. Робота з текстом оповідання. Формулювання «Правил виживання людини в екстремальних умовах»

• Боротьба зі страхом самотності.

- Чому після того, як Білл залишив героя, той відчув страх?(Він розумів, що самостійно подолати північну пустелю неможливо).

- «Рушниця випала з рук у воду. Зачувши плескіт, він отямився, переборов страх, опанував себе, намацав на дні рушницю і втягїї з води». Що значить для героя рушниця? Чому він її не залишив, адже вона тільки заважала: була досить важкою, без набоїв?(Рушниця - це надія на порятунок)

Доведіть, що надія рятує героя від відчаю та допомагає перемагати.

(Він ішов слідами товариша від болітця до болітця... Він знав, що незабаром дістанеться берега озерця... Він ітиме за водою річки Діз. Там під перевернутим каное... їхня схованка... Він знайде там набої для своєї рушниці...Він мусив так думати, інакше для чого силкуватися - лягай і вмирай одразу!»))

Висновок. Правило №1. Не втрачати надію!

Боротьба з голодом.

- «Нога набрякла, але цей біль був дрібницею проти болю в шлунку. Голод гриз йому нутрощі. Він так допікав, так забивав йому памороки, що чоловік уже не знав у який бік треба йти, щоб дістатися до країни Патичків». Як герой бореться з голодом? Зачитайте.

- Як у пошуках їжі проявляються риси сильної людини?(Не кориться обставинам, не відступає, не опускає руки, добивається свого).

- Чому він примушує їсти себе навіть тоді, коли не відчуває гострого почуття голоду? (Чоловік усвідомлював: щоб вижити треба їсти»).

Висновок. Правило №2. Щоб вижити треба їсти.

Боротьба з холодом.

Розкажіть, як герой беріг сірники. Яке значення має вогонь для мандрівника? (Це можливість зігрітися, висушити мокре взуття, випити гарячої води; багаття - це порятунок від хижих звірів).

Висновок. Правило №3. Зберігати вогонь.

Боротися з хижими звірами.

Розкажіть про зустріч героя з ведмедем.

- Що допомогло знесиленій, напівживій людині перемогти грізного звіра? Зачитайте. («Він хутко випростався... Ведмідь одступив у бік...»)

- Чому вовки обминали його? («ця дивна істота на двох ногах ще стане дряпатись і кусатись»),

- Чому хижі звірі сприймали героя як «дивну», «загадкову істоту» яка буде дряпатись і кусатись?(Вони бачили перед собою слабку людину, але відчували в ній велику силу).

- Яка природа цієї сили?(Це сила людського духу).

Висновок. Правило №4. Не показувати страх перед хижими звірами. Не тікати! Людина сильніша за звіра.

Боротьба із самим собою.

- Як ви думаєте, герою просто було відмовитися від золота, що він із такою впертістю ніс? Чи відразу він це зробив? Зачитайте.

- Чи можна вважати відмову героя від золота виявом його сили?

- Торбинка із золотом «Була невелика та важила п'ятнадцять футів - стільки ж, скільки і решта речей». 15 футів - це приблизно 7 кг. Чому герой викинув, залишивши «решту речей», а не навпаки! Що для нього значили рушниця, ніж, відерце, залишки ковдр?

(Ці речі для героя мають більшу цінність, аніж золото. Вони можуть допомогти йому зберегти життя).

Висновок. Правило №5. Найбільша цінність людини - життя! Відмовся від усього, що заважає боротися за життя.

Герой і Білл: шлях життя і смерті:

Герой Джека Лондона обрав дорогу життя, іншою дорогою пішов Білл.

Зачитайте епізод, у якому герой натрапляє на кістки Біла(с. 200 підручника).

- Чи були поблизу ще якісь речі; арки золота? Про що це свідчить?

Доведіть, що, втративши все, герой зберіг дві найголовніші риси(силу духу яка не скорялась смерті і людську сутність).(1. Сила духу: не здавався, чіплявся за життя, напівживим повз до корабля, переміг хворого вовка.2. Людська сутність: «...нехай Білл покинув його, але він не візьме золота, не смоктатиме Біллових кісток. А Білл зробив би так, якби опинився на його місці...»).

- Який вчинок Білла свідчить про те, що він утратив людську сутність?(Залишив друга у біді). Заради чого він пішов на зраду? (Щоб урятуватися самому та зберегти своє золото).

- Давайте повернемося до епіграфу до оповідання.

- Що поставив на карту Білл? Він виграв?(Ні)

- Що поставив на карту безіменний герой?(Все. Виграв. Так).

- Вірно підібрав епіграф до твору Джек Лондон (Так).

Підсумок до складання схеми.

- Діти, якщо ви, не доведи Боже, потрапите в якусь екстремальну ситуацію, схожу до тієї, яку потрапив безіменний герой, про це треба пам'ятати?

(зачитують правила)

4.Робота з малюнками.

- Яким був герой на початку свого шляху, а ось таким(демонструю) в кінці: Уважно подивіться на цей малюнок і скажіть, чи визиває жаль, співчуття чи якісь інші почуття у нас ця людина?

(Захоплення тим, що вижив в такій ситуації: Ми захоплюємось його мужністю, цілеспрямованістю, вмінням керувати собою, його любов'ю до життя).

5. Словесне малювання.

Ось з такою обкладинкою оповідання «Любов до життя» вперше побачило світ. Який епізод твору тут намальований?

А ви, будучи на місці художника, що ілюстрував оповідання, яку обкладинку створили б? Який епізод з твору вибрали б? Словесне малювання. Кілька хвилин. Працюємо в парах.

V. Підсумок уроку.

«Я зробив людину предметом свого поклоніння»,- стверджував Джек Лондон.

За що саме людина гідна поклоніння?

Дуже правильні, на ваш погляд, слова видатного українського письменника О.Довженка: «Є воля до життя - є людина». Але тільки читати хорошу книжку, вболівати за героїв та радіти їхнім перемогам - замало для підготовки до реального життя, до подолання можливих екстремальних ситуацій.

Необхідно загартовуватись фізично, мати багато різноманітних практичних навичок, ґрунтованих знань з різних галузей наук і, не лише тих, які вивчаються в школі. Треба виробляти в собі витривалість, силу волі, долаючи хоча б по крапельці, своєї лінощі і неорганізованість. Перемагають, досягають успіхів у житті, звичайно ж ті, хто дуже любить це життя, намагається бачити його кращі сторони.

VI. Рефлексія і саморефлексія.

- Що нового дізнались на уроці?
- Що з уроку візьмете в своє життя?

VII. Оцінювання діяльності учнів. Домашнє завдання.

- Придумати, які б речі із твору Д.Дефо, Ж.Берна, Джека Лондона можна виставити в уявному «Музеї художньої людини» (скласти їх перелік або намалювати).